

**PRAVILA STUDIRANJA NA III CIKLUSU STUDIJA I
STICANJA ZVANJA DOKTORA NAUKA NA
UNIVERZITETU "DŽEMAL BIJEDIĆ" U MOSTARU**

Mostar, septembar 2012. godine

Na osnovu člana 54. Zakona o visokom obrazovanju Hercegovačko-neretvanskog kantona i člana 70. Statuta Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru, Senat Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru je na sjednici održanoj dana 11.09.2012. godine **donio**

PRAVILA STUDIRANJA NA III CIKLUSU STUDIJA I STICANJA ZVANJA DOKTORA NAUKA NA UNIVERZITETU "DŽEMAL BIJEDIĆ" U MOSTARU

Opće odredbe

Član 1.

Pravilima studiranja na III ciklusu studija i sticanju zvanja doktora nauka na Univerzitetu "Džemal Bijedić" u Mostaru (u daljem tekstu: Pravila) uređuje se organizacija i izvođenje trećeg ciklusa studija, upis na studij trećeg ciklusa, način provođenja ispita i istraživačkog rada, postupak prijave i odbrane doktorske disertacije, postupak promocije doktora nauka, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju trećeg ciklusa studija (u daljem tekstu: doktorski studij) za sticanje naučnog zvanja doktora nauka/umjetnosti na Univerzitetu "Džemal Bijedić" u Mostaru (u daljem tekstu: Univerzitet).

Član 2.

Doktorskim studijem se smatraju svi studijski programi koji daju pravo na sticanje akademske titule i naučnog zvanja doktora nauka ili zvanja doktora umjetnosti za određenu oblast u skladu sa zakonom, ovim Pravilima i Pravilnikom o korištenju akademskih titula i sticanju naučnih i stručnih zvanja.

Član 3.

Nakon završetka dokorskog studija, student:

- je osposobljen za samostalni istraživački rad u oblasti studija, te samostalnost primjene vještina i metoda istraživanja u svojoj oblasti,
- ima sposobnost sintetiziranja, eksplikacije, oblikovanja, primjenjivanja, dizajniranja, implementacije i prihvatanja procesa zasnovanih na nauci/umjetnosti,
- originalnim rezultatima može doprinositi proširenju ili promjeni doktriniranih naučnih stavova u dotičnoj oblasti. Takvi radovi ili neki dijelovi mogu biti objavljeni u indeksiranim časopisima,
- ima sposobnost kritičke analize i sinteze postojećih ili novih stavova te evaluacije ostvarenja istraživačke ideje,
- može promovirati, u akademskom i profesionalnom kontekstu, tehnološki, društveni ili kulturni napredak u društvu zasnovanom na znanju.

Organizacija dokorskog studija

Član 4.

- (1) Doktorski studij se organizuju nakon drugog ciklusa akademskih studija.
- (2) Pri upisu na studij, student (doktorant) pismeno izjavljuje hoće li studirati u punom radnom vremenu ili s dijelom radnog vremena. Studij u punom radnom vremenu odnosi se na doktorante koji puno radno vrijeme posvećuju ispunjavanju obaveza koje zahtijeva

doktorski studij. Doktorant koji studira s dijelom radnog vremena mora priložiti izjavu da mu raspoloživo radno vrijeme omogućava ispunjenje studentskih obaveza prema planu studija.

- (3) Doktorski studij u punome radnom vremenu u pravilu traje tri godine odnosno šest semestara. Studij s dijelom radnog vremena traje najviše pet godina.
- (4) Doktorski studij student ne mora realizirati u kontinuitetu.
- (5) Doktorski studij vrednuju se sa 180 ECTS bodova, odnosno svaki od semestara sa 30 ECTS bodova.

Član 5.

Studijski program doktorskog studija u pravilu obuhvata:

1. predavanja i druge oblike nastavnih aktivnosti rada u trajanju od 2 semestra i
2. istraživanje iz odgovarajuće naučne oblasti u trajanju od 4 semestra.

Član 6.

- (1) Doktorski studij organizuju organizacione jedinice Univerziteta i/ili Univerzitet samostalno ili kao zajednički program.
- (2) Organizacione jedinice Univerziteta i/ili Univerzitet mogu učestvovati u organizovanju i izvođenju zajedničkog programa doktorskog studija s drugim visokoškolskim ustanovama koje su matične za odgovarajući studijski program, a o tome odluku donosi Senat.
- (3) Zajednički programi doktorskog studija se mogu organizovati i izvoditi na Univerzitetu iz naučnih, odnosno umjetničkih, oblasti za koje su fakulteti matični, a na osnovu odluke Senata, po zajedničkom prijedlogu Vijeća fakulteta.
- (4) Kada organizacione jedinice Univerziteta i/ili Univerzitet organizuju doktorski studij iz stava 2. ovog člana, međusobni odnosi se uređuju ugovorom koji naročito sadrži: uvjete za osiguranje kadrova, prostora, opreme, laboratorija, nastavne, stručne, naučne literature; uvjete za angažovanje nastavnika i drugih osoba koje učestvuju u nastavi i koje daju stručnu podršku u organizaciji doktorskog studija; finansijske obaveze i druga pitanja od značaja za ugovorne strane.

Član 7.

Nadležna tijela u organizaciji i provedbi programa doktorskog studija su:

1. Senat Univerziteta (dalje: Senat)
2. Komisija za doktorski studij Univerziteta (dalje: Komisija)
3. Nastavno-naučno vijeće fakulteta (dalje: Vijeće fakulteta)
4. Nastavno-naučno vijeće doktorskog studija (Vijeće doktorskih studija)
5. Voditelj doktorskog studija

Član 8.

- (1) Nadležnost Senata i Vijeća fakulteta u ovoj oblasti utvrđena je Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, Zakonom o visokom obrazovanju Hercegovačko-neretvanskog kantona i Statutom Univerziteta.
- (2) U okviru organizacije i provođenja doktorskog studija Senat i Vijeće fakulteta dužni su postupati u skladu sa aktima iz prethodnog stava, ovim Pravilima i drugim općim aktima Univerziteta.

Član 9.

Komisija je nadležna da:

- koordinira i prati realizaciju svih studijskih programa doktorskog studija na Univerzitetu;
- koordinira poslove interdisciplinarnih studija;
- određuje preciznije kriterije za upis studenata sa nematičnih studijskih programa;
- utvrđuje kriterije za upis na multidisciplinarnu studiju;
- obavlja i druge poslove koji se odnose na organiziranje i izvođenje svih studijskih programa doktorskog studija na Univerzitetu.

Član 10.

(1) Vijeće doktorskog studija čine nastavnici koji izvode nastavu na doktorskim studijama.

(2) Vijeće doktorskog studija nadležno je da:

- priprema studijski program doktorskog studija;
- organizuje i neposredno prati realizaciju svih oblika nastave na doktorskom studiju;
- koordinira rad nastavnika koji izvode studijski program i kontrolira realizaciju plana izvođenja nastave;
- organizuje i provodi aktivnosti i mjere za osiguranje kvalitete koje se preduzimaju u skladu sa općim aktima Univerziteta;
- obavlja i druge poslove u vezi organizacije i izvođenja doktorskog studija.

Član 11.

Voditelj doktorskog studija koordinira aktivnosti tokom pripreme i realizacije odgovarajućeg studijskog programa.

Upis na doktorski studij

Član 12.

- (1) Upis na doktorski studij vrši se na osnovu javnog konkursa koji raspisuje Senat na prijedlog Vijeća fakulteta.
- (2) Konkurs se objavljuje najmanje u jednom od dnevnih listova, zatim na web-stranicama Univerziteta i organizacionih jedinica i njihovim oglasnim tablama.
- (3) Konkurs sadrži: uvjete za upis na doktorski studij; popis potrebnih dokumenata; vrste znanja, sklonosti i sposobnosti koje se provjeravaju pri upisu na doktorski studij, kao i način te provjere (ukoliko je predviđeno polaganje prijemnog ispita); rokove za podnošenje prijave za upis; rokove prijemnog ispita; rokove za upis; kriterije na osnovu kojih se vrši rangiranje kandidata i druge informacije od značaja za prijavu i upis na doktorski studij.

Član 13.

- (1) Pravo prijave na konkurs za upis na doktorski studij imaju kandidati koji ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:
  - a) završen studij II ciklusa sa najmanje 300 ECTS bodova s najmanjom prosječnom ocjenom najmanje 8,00 ili ekvivalentna vrijednost na prvom i na drugom ciklusu;
  - b) po ranije važećim propisima stečeno visoko obrazovanje u trajanju od najmanje 8 semestara s najmanjom prosječnom ocjenom 8,00;
  - c) po ranije važećim propisima stečeni akademski naziv magistra nauka s najmanjom prosječnom ocjenom 8,00;

- d) završen specijalistički studij po ranije važećim propisima s najmanjom prosječnom ocjenom 8,00 uz obavezu polaganja razlike predmeta;
  - e) završen studij iz alineje (a) ili stečeno obrazovanje iz alineje (b) ili stečeni naziv iz alineje (c) ovog stava s najmanjom prosječnom ocjenom 7,5 za društvene, humanističke, interdisciplinarnе nauke i područja umjetnosti, a za ostale nauke s najmanjom prosječnom ocjenom 7,0 uz dvije preporuke predmetnih nastavnika sa prethodnih ciklusa studija koje je kandidat pohađao;
  - f) završen studij iz alineje (a) ili stečeno obrazovanje iz alineje (b) ili stečeni naziv iz alineje (c) ili završen studij iz alineje (d) ovog stava, pod uvjetom da kandidat ima najmanje dva objavljena naučna rada od kojih je najmanje jedan objavljen u međunarodnom časopisu indeksiranom u bazi CC, SCI ili SCIEp i da je najmanje jedan rad javno prezentiran na međunarodnim naučnim konferencijama.
- (2) Kandidati iz svih tačaka prethodnog stava treba da posjeduju znanje engleskog jezika ili drugog jezika važnog za predmetnu oblast i da ispunjavaju druge uvjete u zavisnosti od naučne oblasti.

Član 14.

Postupak izbora i upisa kandidata na doktorski studij provodi Konkursna komisija koju imenuje Vijeće dokorskog studija za svaki studijski program.

Član 15.

- (1) Kandidati za upis podnose zahtjev (prijavu) i prilažu dokumente predviđene konkursom.
- (2) Kandidati koji su studije navedene u članu 13. stav 1. ovih Pravila završili u inostranstvu uz prijavu na konkurs podnose obrazovne isprave i rješenje o ekvivalenciji, odnosno nostrifikaciji, a ako je postupak u toku dostavljaju dokaz o podnesenom zahtjevu.

Član 16.

- (1) U slučaju da je kandidat završio studijski program I i II ciklusa studija koji pripada drugoj oblasti u odnosu na studijski program koji želi upisati na doktorskom studiju, ili je završio osnovni i magistarski studij po ranije važećim propisima u zemlji ili inostranstvu, potrebno je provesti postupak utvrđivanja ekvivalentnog broja ECTS bodova.
- (2) Postupak ekvivalencije za svaki studijski program provodi komisija koju određuje Vijeće dokorskog studija.
- (3) Komisija iz prethodnog stava iz reda članova bira predsjednika.
- (4) Komisija u svom radu može tražiti pomoć i mišljenje nastavnika koji nisu njeni članovi.

Član 17.

- (1) U postupku ekvivalencije za svaki predmet iz nastavnog plana studijskog programa I i II ciklusa utvrđuje se procentualna ekvivalentnost na temelju podataka dobivenih iz jednog ili više nastavnih predmeta sadržanih u nastavnom planu i programu podnositelja zahtjeva. Ovi predmeti se navode u posebnoj koloni pod oznakom ocijenjeno procentualno učešće u iskazanoj ekvivalentnosti. Iskazivanje u procentima se vrši sa korakom od 5%.
- (2) Na osnovu procentualne vrijednosti dobivene u postupku iz prethodnog stava ovog člana, preračunava se ekvivalent ECTS bodova za svaki predmet iz nastavnog plana studijskog programa I i II ciklusa (zaokruženo na dvije decimale).

- (3) Ekvivalent ECTS bodova za izborne predmete utvrđuje se uzimajući u obzir predmete iz nastavnog plana i programa podnositelja zahtjeva koji su najpovoljniji za kandidata. Pri tome se vodi računa da bilo koji predmet iz nastavnog plana i programa podnositelja zahtjeva može učestvovati u procentualnoj ekvivalentnosti s najviše 100%.
- (4) Podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete da se kandidira za upis doktorskog studija ako je stekao najmanje 75% ECTS bodova kojim su vrednovani I i II ciklus studija.
- (5) Prijedlog utvrđenog broja bodova ekvivalentnom broju ECTS bodova, potpisan od strane predsjednika Komisije, dostavlja se Vijeću doktorskog studija na razmatranje i usvajanje.
- (6) Rješenje o utvrđenju ekvivalentnog broja ECTS bodova potpisuje dekan fakulteta poslije dobivanja pozitivnog mišljenja Vijeća doktorskog studija.

Član 18.

- (1) U slučaju da je broj prijavljenih kandidata veći od broja utvrđenog u konkursu, izbor kandidata koji su stekli pravo na upis vrši se na konkurentnoj osnovi uzimajući u obzir rezultate ostvarene na studijima prvog i drugog ciklusa.
- (2) Broj bodova dodijeljen na osnovu rezultata postignutih na I i II ciklusu studija se dobiva tako što se prosječna ocjena množi sa odgovarajućim ukupnim brojem ECTS bodova (za kandidate kod kojih je proveden postupak ekvivalencije u proračunu se koristi dodijeljeni ekvivalent ECTS bodova) i tako dobiveni proizvod podijeli sa brojem semestara (uključujući i obnovu) provedenim na I i II ciklusu studija.
- (3) Fakulteti mogu propisati i dodatne kriterije za rangiranje kandidata (prijemni ispit, ispit za provjeru sklonosti i sposobnosti, i sl.).
- (4) Broj bodova koje kandidat može osvojiti na osnovu dodatnog kriterija iz stava 3. ovog člana, kao i potreban minimalan broj bodova, definira organizator studija.
- (5) U slučaju primjene dodatnih kriterija za rangiranje kandidata, ukupni broj bodova se utvrđuje zbrajanjem bodova definiranim u stavku 2. i 4. ovog člana.

Član 19.

- (1) Redoslijed kandidata za upis na doktorski studij utvrđuje se na temelju ukupnog broja ostvarenih bodova.
- (2) Pravo upisa stiče kandidat koji je ispunio uvjete i na rang-listi se nalazi u okviru broja utvrđenog za upis kandidata.
- (3) Ako kandidat koji ima pravo na upis ne izvrši upis u roku predviđenom konkursom, umjesto njega se upisuje naredni kandidat s rang-liste koji ispunjava sve uvjete.
- (4) Rang-lista kandidata objavljuje se najmanje u jednom od dnevnih listova i na web-stranicama Univerziteta i organizacionih jedinica i njihovim oglasnim tablama.
- (5) Kandidati za upis na studijski program doktorskog studija mogu podnijeti prigovor na postupak rangiranja. Prigovor se podnosi Vijeću fakulteta u pisanoj formi. Vijeće fakulteta rješava žalbe kandidata u roku od tri dana.

Član 20.

Sa kandidatima koji se upisuju na doktorski studij Univerzitet zaključuje ugovor kojim se regulišu međusobna prava i obveze.

Realizacija i vrednovanje doktorskog studija

Član 21.

- (1) Doktorski studij traje 3 akademske godine, odnosno 6 semestara.
- (2) Doktorski studij se realiziraju kroz aktivnu nastavu.
- (3) Aktivna nastava iz prethodnog stava se sastoji od predavanja, konsultacija, seminarskih radova i istraživačkog rada.
- (4) Nastava iz nastavnih predmeta (obaveznih i izbornih) izvodi se grupno ili individualno.
- (5) Grupna nastava iz prethodnog stava izvodi se ukoliko na jednom predmetu ima najmanje 5 ili više studenata.
- (6) Odluku o vrsti nastave i izbornim predmetima koji će se organizirati donosi Vijeće fakulteta na prijedlog katedre / odsjeka nadležnog za studijski program.

Član 22.

Nastavu na doktorskom studiju može izvoditi nastavnik koji zadovoljava uvjete utvrđene Standardima za akreditaciju studijskih programa doktorskih studija, tj. nastavnici koji su izabrani u zvanje vanrednog ili redovnog profesora u zakonom propisanom postupku, ili u zvanju docenta uz uvjet da imaju najmanje četiri naučna rada od koji je najmanje jedan objavljen u međunarodnom časopisu indeksiranom u bazi CC, SCI ili SCIEXP i da je najmanje jedan rad javno prezentiran na međunarodnim naučnim konferencijama.

Član 23.

- (1) Ukupan iznos od 180 ECTS bodova se može dobiti na sljedeći način:
  - 45 - 60 ECTS za položene sve ispite iz programa doktorskog studija,
  - 30 - 75 ECTS za seminarske, naučne radove i ostale istraživačke radove
  - 60 - 90 ECTS za doktorsku disertaciju
- (2) Struktura ECTS kredita iz prethodnog stava se bliže uređuje planom i programom doktorskog studija.

Član 24.

Na doktorski studij primjenjuju se odredbe Zakona, Statuta i općih akata Univerziteta kojima se regulišu: uvjeti studija, ispiti i ocjenjivanje, osiguranje i kontrola kvalitete, nastavna i druga udžbenička literatura.

Doktorska disertacija

Član 25.

Doktorska disertacija je završni dio studijskog programa doktorskog studija i predstavlja samostalni i originalni naučnoistraživački rad kandidata u odgovarajućoj naučnoj oblasti ili više naučnih oblasti.

Član 26.

Student doktorskog studija stiče pravo da konačno formulira temu doktorske disertacije nakon upisa drugog semestra, ukoliko je kumulativno ispunio sljedeće uvjete:

1. da je savladao neophodnu tehnologiju rada i
2. da je ostvario najmanje 45 ECTS bodova.

Prijava teme doktorske disertacije

Član 27.

- (1) Tema doktorske disertacije se može prijaviti samo iz naučne oblasti akreditiranog studijskog programa.
- (2) Student početkom II semestra dokorskog studija bira oblast istraživačke/umjetničke teme i akademskog savjetnika iz reda izabranih nastavnika angažovanih na realizaciji studija s kojim u toku semestra može definirati užu oblast doktorske teze i okvirni koncept teme, te bira odgovarajuću grupu izbornih modula/predmeta.
- (3) U toku III semestra studija student prijavljuje prijedlog teme doktorske disertacije (projekta) Vijeću studija u kojem će navesti pristup, metode i očekivane rezultate.
- (4) Vijeće studija obrazuje komisiju koja razmatra prihvatljivost prijedloga teme i određuje nastavnika (supervizora) koji će usmjeravati studenta kod pripreme projekta doktorske disertacije.
- (5) Student je dužan da do početka IV semestra izradi i pristupi odbrani projekta.
- (6) Projekt se brani pred komisijom od najmanje tri člana koju obrazuje Vijeće studija, a jedan od članova je eventualni mentor pri izradi doktorata. Odbrana projekta je usmena i javna.
- (7) Senat odobrava sadržaj projekta na kojem kandidat treba da radi.
- (8) Zahtjev za odobravanje sadržaja projekta Senatu podnosi Vijeće fakulteta na kojem se doktorsko istraživanje primarno odvija.

Član 28.

- (1) Kandidat podnosi prijavu teme doktorske disertacije Vijeću fakulteta u tri primjerka.
- (2) Prijava sadrži:
  - radni naslov teme doktorske disertacije;
  - obrazloženje teme (naučna oblast iz koje je tema) postojeće stanje u oblasti istraživanja (kod nas i u svijetu), predmet naučnog istraživanja, cilj istraživanja i očekivane rezultate, metode istraživanja i popis stručne literature koja će se koristiti;
  - biografiju kandidata;
  - popis objavljenih naučnih i stručnih radova i kopije tih radova, odnosno dokaz da je rad prihvaćen za objavljivanje;
  - ime nastavnika koga predlaže za mentora, s njegovim referencama;
  - izjavu da nije predloženu temu kandidat prijavljivao na drugoj visokoškolskoj ustanovi u zemlji ili inozemstvu.

Član 29.

Uz prijavu, kandidat prilaže dokaze da ispunjava uvjete za prijavu teme i to:

- dokaz o položenim ispitima i stečenim ECTS bodovima na doktorskom studiju,
- dokaz o objavljenim naučnim i stručnim radovima.

Član 30.

- (1) Vijeće fakulteta utvrđuje prijedlog Komisije za ocjenu podobnosti teme doktorske disertacije i kandidata.
- (2) Komisiju iz prethodnog stava ovog člana imenuje Senat.

- (3) Komisija iz stava 1. ovog člana sastoji se od najmanje tri nastavnika (u zvanju redovnog profesora, vanrednog profesora ili docenta). Najviše jedan član Komisije iz stava 1. može biti iz šire naučne oblasti, a ostali moraju biti iz uže naučne oblasti iz koje je tema doktorske disertacije. Najmanje jedan član Komisije iz stava 1. mora biti sa druge visokoškolske ustanove.
- (4) Najmanje jedan član Komisije iz stava 1. ovog člana mora biti u zvanju redovnog profesora.
- (5) Mentor ne može biti predsjednik Komisije iz stava 1. ovog člana.

Član 31.

- (1) Komisija za ocjenu podobnosti teme doktorske disertacije i kandidata sačinjava pismeni izvještaj u roku od 45 dana od dana obrazovanja i upućuje ga Vijeću fakulteta.
- (2) Izvještaj komisije iz prethodnog stava treba da sadrži:
  - kratku biografiju kandidata,
  - predmet i značaj istraživanja,
  - cilj, zadatke i hipoteze doktorske disertacije,
  - aktuelnost i podobnost teme doktorske disertacije,
  - pregled stanja u području istraživanja (kod nas i u svijetu),
  - značaj istraživanja sa stanovišta aktuelnosti u određenoj naučnoj oblasti,
  - veza s dosadašnjim istraživanjima,
  - podobnost kandidata da odgovori na postavljeni predmet, cilj, zadatke i hipoteze,
  - popis objavljenih radova iz oblasti doktorske disertacije,
  - metode istraživanja i instrumente,
  - očekivane rezultate doktorske disertacije,
  - procjenu potrebnog vremena izrade disertacije, mjesto istraživanja,
  - ime mentora, zvanje, institucija u kojoj je stekao najviše zvanje, uža naučna oblast
  - popis radova mentora,
  - imena ostalih članova Komisije, zvanja, institucije u kojoj su stekli najviša zvanja i uža naučna oblast,
  - popis radova članova Komisije,
  - datum i potpis članova Komisije,
  - izjavu kandidata da nije prijavljivana teza pod istim nazivom na drugoj visokoškolskoj instituciji.
- (3) Izvještaj Komisije se predaje u tri primjerka i u elektronskom obliku.

Član 32.

- (1) Na osnovu izvještaja Komisije iz člana 31. ovih Pravila, Vijeće fakulteta utvrđuje prijedlog odluke kojom se odobrava tema doktorske disertacije i imenuje mentor.
- (2) Mentor za izradu doktorske disertacije se bira iz reda nastavnika sa akreditiranog studijskog programa.
- (3) Mentor može biti i nastavnik s partnerske visokoškolske ustanove, uz uvjet da zadovoljava kriterije za imenovanje mentora na njegovoj matičnoj ustanovi.
- (4) Prihvatljivost mentora utvrđuje se u skladu sa Standardima za akreditaciju studijskih programa dokorskog studija.
- (5) Mentor mora imati najmanje tri naučna rada iz uže naučne oblasti iz koje je prijavljena tema doktorske disertacije, od kojih je najmanje jedan objavljen u međunarodnom časopisu indeksiranom u bazi CC, SCI ili SCIEp.

- (6) Iznimno, mentor se može imenovati izvan matičnog fakulteta, s tim da se kandidatu imenuje komentor na fakultetu.
- (7) Komentor mora ispunjavati uvjete za mentora doktorske disertacije iz stava 2. i stava 3. ovog člana.
- (8) Mentor može voditi najviše tri doktoranata istovremeno.
- (9) Mentor je dužan da pomaže studentu pri izboru metoda naučnoistraživačkog rada, literature, pripremi strukture rada, te da mu pruži i drugu stručnu pomoć.

Član 33.

- (1) Prijedlog odluke Vijeća fakulteta kojom se odobrava tema doktorske disertacije i imenuje mentor dostavlja se Senatu.
- (2) Uz prijedlog iz prethodnog stava dostavlja se izvještaj Komisije iz člana 31. ovih Pravila.

Član 34.

- (1) Odluku o prihvatanju izvještaja i odobrenju teme doktorske disertacije donosi Senat.
- (2) Odluka Senata dostavlja se kandidatu i Vijeću fakulteta.

Ocjena doktorske disertacije

Član 35.

Kandidat koji je završio izradu doktorske disertacije podnosi prijavu Vijeću fakulteta za ocjenu ukoliko je ispunio sve obaveze iz programa Studija i ima najmanje dva naučna rada iz oblasti doktorske disertacije od kojih je najmanje jedan objavljen u međunarodnom časopisu indeksiranom u bazi CC, SCI ili SCIEp i da je najmanje jedan rad javno prezentirao na međunarodnim naučnim konferencijama.

Član 36.

- (1) Kandidat podnosi urađenu doktorsku disertaciju u sedam primjeraka i u elektronskom obliku.
- (2) Izgled doktorske disertacije utvrđen je u Uputstvu za izradu doktorske disertacije koji je sastavni dio ovih Pravila.

Član 37.

- (1) Po prijemu urađene doktorske disertacije, Vijeće fakulteta utvrđuje prijedlog Komisije za ocjenu doktorske disertacije.
- (2) Komisiju iz prethodnog stava imenuje Senat.
- (3) Komisija se sastoji od najmanje tri, a najviše pet članova.
- (4) Članovi Komisije iz stava 1. mogu biti nastavnici (u zvanju redovnog profesora, vanrednog profesora ili docenta). Najviše jedan član Komisije iz stava 1. može biti iz šire naučne oblasti, a ostali moraju biti iz uže naučne oblasti iz koje je tema doktorske disertacije. Najmanje jedan član Komisije iz stava 1. mora biti sa druge visokoškolske ustanove.
- (5) Najmanje jedan član Komisije iz stava 1. ovog člana mora biti u zvanju redovnog profesora.

- (6) Mentor ne može biti predsjednik Komisije iz stava 1. ovog člana.
- (7) Komisija za ocjenu doktorske disertacije može biti u istom sastavu kao Komisija za ocjenu podobnosti teme doktorske disertacije i kandidata.

Član 38.

- (1) Komisija podnosi Vijeću fakulteta izvještaj o ocjeni i prijedlog o prihvatanju doktorske disertacije za odbranu u roku od 60 dana od dana imenovanja.
- (2) Izvještaj Komisije, pored osnovnih podataka o kandidatu, sadrži: prikaz sadržaja doktorske disertacije, opis postignutih rezultata, uporednu analizu rezultata kandidata s podacima iz literature, objavljene i saopštene rezultate koji čine dio doktorske disertacije, zaključak s obrazloženjem naučnog doprinosa doktorske disertacije, prijedlog o prihvatanju doktorske disertacije za odbranu, datum i potpis članova Komisije.
- (3) Član Komisije ima pravo izuzeti svoje mišljenje, što se naznačava u izvještaju.
- (4) Komisija dostavlja izvještaj Vijeću fakulteta.

Član 39.

- (1) Univerzitet će na svojoj web-stranici omogućiti da svi podaci iz izvještaja o ocjeni i prihvatanju doktorske disertacije, kandidatu i mentoru, koji su sadržani u obrascima u prilogu, budu javno dostupni i da se mogu pretraživati po više kriterija.
- (2) Za unošenje svih navedenih podataka iz stava 1. ovog člana na web-stranicu Univerziteta bit će ovlaštena lica sa fakulteta i Univerziteta, što će se definirati posebnim uputstvom.
- (3) Ako fakultet u skladu sa uputstvom ne osigura podatke o disertaciji za prezentaciju na web-stranici Univerziteta, zahtjev fakulteta za ocjenu urađene doktorske disertacije se neće stavljati na dnevni red Vijeće fakulteta.
- (4) Senat će donijeti odluku o usvajanju šifrantu za identifikaciju doktorskih disertacija.
- (5) Šifra disertacije upisuje se i u izvještaj Komisije za ocjenu urađene doktorske disertacije.
- (6) Rok za ostvarenje uvida javnosti u izvještaj Komisije za ocjenu doktorske disertacije i za dostavljanje primjedbi je 30 dana od dana objavljivanja na web-stranici Univerziteta.
- (7) Ukoliko Komisiji budu dostavljene primjedbe na izvještaj Komisije, Komisija daje mišljenje na primjedbe i dostavlja ih Vijeću fakulteta.

Član 40.

- (1) Po isteku roka iz stava 6. prethodnog člana ovih Pravila, Vijeće fakulteta razmatra izvještaj Komisije.
- (2) Ukoliko Vijeće fakulteta ocijeni da izvještaj Komisije treba dopuniti, ili ako prihvati primjedbe javnosti, onda se donosi zaključak o odgađanju donošenja odluke i ostavlja rok za dopunu, odnosno doradu doktorske disertacije.
- (3) Po isteku roka iz zaključka iz prethodnog stava, Vijeće fakulteta utvrđuje prijedlog odluke o prihvatanju, odnosno odbijanju izvještaja Komisije za ocjenu doktorske disertacije.
- (4) Prijedlog odluke iz prethodnog stava, zajedno s izvještajem Komisije i primjerkom doktorske disertacije, dostavlja se Senatu.
- (5) Ukoliko prihvati prijedlog odluke Vijeća fakulteta o odbijanju izvještaja Komisije za ocjenu doktorske disertacije, Senat donosi odluku o odbijanju doktorske disertacije, koja mora biti obrazložena.

(6) Odbijenu doktorsku disertaciju kandidat ne može ponovo prijaviti.

Član 41.

Ako Senat odbije prijedlog odluke o prihvatanju izvještaja Komisije za ocjenu doktorske disertacije, odluka mora biti obrazložena i sadržati razloge odbijanja.

Član 42.

- (1) Odluka Senata o prihvatanju, odnosno odbijanju izvještaja Komisije za ocjenu doktorske disertacije dostavlja se podnositelju u roku od 8 dana od dana održavanja sjednice Senata.
- (2) Protiv odluku o neprihvatanju izvještaja Komisije za ocjenu doktorske disertacije Vijeće fakulteta može izjaviti prigovor Senatu u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke Vijeću fakulteta.
- (3) Prigovor iz prethodnog stava sadrži razloge zbog kojih se odluka pobija.

Član 43.

- (1) Nakon razmatranja prigovora, Senat može svoju odluku potvrditi ili preinačiti, o čemu dostavlja odluku podnositelju.

Član 44.

- (1) Nakon što Senat donese odluku o prihvatanju izvještaja Komisije za ocjenu doktorske disertacije, Vijeće fakulteta donosi posebnu odluku kojom se zakazuje dan, sat i mjesto odbrane.
- (2) Informacija o odbrani doktorske disertacije s podacima o kandidatu, temi, vremenu i mjestu održavanja odbrane objavljuje se u najmanje u jednom od dnevnih listova i na web-stranici Univerziteta i organizacionih jedinica i njihovim oglasnim pločama najkasnije 15 dana prije datuma održavanja odbrane.

Odbrana doktorske disertacije

Član 45.

- (1) Doktorski studij u punome radnom vremenu iz opravdanih razloga, o kojima odlučuje Vijeće dokorskog studija, može se, uz obrazloženje, produžiti do šest godina. Studij s dijelom radnog vremena iz opravdanih razloga, o kojima odlučuje vijeće dokorskog studija, može se, uz obrazloženje, produžiti do osam godina.
- (2) Kandidat brani doktorsku disertaciju najkasnije u roku definisanom u članu 4. stav 3, te u stavu 1. ovog člana.

Član 46.

- (1) Odbrana doktorske disertacije je usmena i javna, a kandidat je brani pred Komisijom za odbranu doktorske disertacije koju imenuje Vijeće fakulteta i koja se sastoji od namanje 3 ili najviše 5 članova.
- (2) Komisija za odbranu može biti ista kao Komisija za ocjenu podobnosti teme i kandidata, odnosno kao Komisija za ocjenu urađene doktoske disertacije.

Član 47.

- (1) Postupak usmene odbrane otvara predsjednik Komisije koji ukratko iznosi biografske podatke o kandidatu, o rezultatima njegova studija i njegovim radovima, te sažetak izvještaja o ocjeni doktorske disertacije.
- (2) Poslije riječi predsjednika Komisije, kandidat u okviru vremena koje mu odredi Komisija, a najviše do 45 minuta, izlaže sadržaj svoje disertacije, metode koje je primijenio i iznosi zaključke do kojih je došao.
- (3) Poslije izlaganja kandidata, članovi Komisije postavljaju pitanja i iznose eventualne primjedbe na disertaciju, a mogu tražiti i objašnjenja u vezi s disertacijom. Kandidat je dužan odgovoriti na pitanja koja mu postave članovi Komisije i pružiti tražena objašnjenja.
- (4) Kada Komisija utvrdi da se o predmetu odbrane dovoljno raspravljalo, predsjednik Komisije saopštava da je odbrana zaključena i Komisija se povlači radi glasanja i donošenja odluke.

Član 48.

- (1) Komisija može donijeti odluku da je kandidat odbranio ili nije odbranio doktorsku disertaciju.
- (2) Odluka se donosi većinom glasova ukupnog broja članova Komisije.
- (3) O usmenoj odbrani doktorske disertacije vodi se zapisnik koji potpisuju svi članovi Komisije.

Član 49.

- (1) Ako kandidat ne pristupi odbrani disertacije, Komisija donosi odluku kojom se konstatuje da je kandidat odustao od odbrane doktorske disertacije.
- (2) Na odluku iz prethodnog stava kandidat ima pravo prigovora Vijeću fakulteta u roku od sedam dana od prijema odluke. U prigovoru je obavezan iznijeti razloge nepristupanja odbrani.
- (3) Ukoliko Vijeće fakulteta utvrdi opravdanost nepristupanja odbrani doktorske disertacije, Vijeće će donijeti odluku kojom se određuje novi termin odbrane.

Član 50.

Kandidat koji je odbranio doktorsku disertaciju stiče naučni stepen doktora nauka iz odgovarajuće naučne oblasti uz obavezno navođenje i uže naučne oblasti.

Preispitivanje doktorske disertacije**Član 51.**

Ako se nakon odbrane doktorske disertacije posumnja da doktorska disertacija nije samostalan naučni rad ili da se radi o plagijatu, prisvajanju tuđeg autorstva, kršenju autorskog prava ili drugim vidovima neetičke prakse u pripremi doktorske disertacije, pokreće se postupak preispitivanja doktorske disertacije i eventualnog oduzimanja doktorata nauka i diplome o stečenom doktoratu.

Član 52.

- (1) Postupak preispitivanja doktorske disertacije pokreće rektor Univerziteta na prijedlog Etičkog komiteta.
- (2) Postupak iz prethodnog stava rektor pokreće zahtjevom za preispitivanje koji se dostavlja Senatu.
- (3) Senat obrazuje komisiju od najmanje tri nastavnika iz oblasti iz koje je disertacija branjena.
- (4) Zadatak komisije iz prethodnog stava je da provjeri sve relevantne okolnosti slučaja iz člana 51. ovih Pravila i sačini izvještaj o rezultatima preispitivanja doktorske disertacije i izvještaj dostavi Senatu.

Član 53.

- (1) Nakon što komisija iz stava 3. prethodnog člana dostavi Senatu izvještaj o rezultatima preispitivanja doktorske disertacije, Senat zakazuje javnu raspravu na koju se poziva autor disertacije, članovi komisije, nastavnici i saradnici odgovarajuće katedre / odsjeka, drugi nastavnici i sva zainteresovana lica.
- (2) Javna rasprava se vodi na osnovu pisanih materijala i drugih dokaza.
- (3) Javnom raspravom predsjedava prorektor za nastavno-naučna pitanja.
- (4) Nakon javne rasprave, komisija iz stava 3. prethodnog člana sačinjava izvještaj sa prijedlogom odgovarajuće odluke.
- (5) Izvještaj iz prethodnog stava usvaja Vijeće fakulteta i dostavlja ga sa prijedlogom odgovarajuće odluke Senatu.
- (6) Ukoliko se utvrdi da je doktorska disertacija rezultat nesamostalnog rada kandidata, odnosno da je doktorska disertacija urađena uz prisustvo prevare ili obmane, uključujući plagijat ili prisvajanje tuđeg autorstva, kršenje autorskog prava ili drugih vidova neetičke prakse u pripremi doktorske disertacije, Senat, na prijedlog Vijeća fakulteta, donosi odluku o oduzimanju naučnog stepena doktora nauka i odluku o poništenju diplome o stečenom doktoratu.
- (7) Odluka o poništenju diplome o stečenom doktoratu dostavlja se nadležnom ministarstvu.

Promocija doktora nauka**Član 54.**

Promocija doktora nauka je javni svečani čin kojim rektor Univerziteta javno proglašava kandidata koji je odbranio doktorsku disertaciju doktorom nauka u odgovarajućoj oblasti. Promocija doktora nauka se obavlja u sklopu svečanosti za proslavu Dana Univerziteta.

Član 55.

- (1) Promociju doktora nauka, prema pravilu, obavlja rektor, a u slučaju njegove spriječenosti, prorektor kojeg rektor ovlasti.
- (2) Promocija počinje uvodnom riječi rektora, odnosno prorektora kojeg rektor ovlasti, ukratko se iznose biografski podaci o kandidatu, njegova stručna, naučna i društvena aktivnost, imena članova Komisije i datum odbrane doktorske disertacije. Nakon toga, mentor, odnosno član Komisije saopštava naziv i kratak sadržaj doktorske disertacije i naučne rezultate do kojih je kandidat došao tokom svog rada.

Član 56.

Promocija doktora nauka završava konstatacijom rektora, odnosno prorektora kojeg rektor ovlasti, da su ispunjeni uvjeti za proglašenje kandidata za doktora nauka odgovarajuće oblasti i uručenjem diplome.

Član 57.

- (1) U izuzetno opravdanim slučajevima promocija doktora nauka može se obaviti i u odsutnosti kandidata.
- (2) Rješenje o odobravanju promocije u odsutnosti, na pisani zahtjev kandidata, donosi rektor Univerziteta.
- (3) Do dodjeljivanja diplome doktora nauka izdaje se uvjerenje o završenom doktorskom studiju.

Prelazne i završne odredbe**Član 58.**

- (1) Odredbe člana 13. ovih Pravila se primjenjuju na studente dokorskog studija upisane od akademske 2012/2013. godine.

Član 59.

Odredbe člana 32. stav 5. ovih Pravila se primjenjuju počev od akademske 2015/2016. godine, a do tada mentor mora imati najmanje pet objavljenih naučnih radova iz uže naučne oblasti ili da su radovi prihvaćeni za objavljivanje u referentnim publikacijama i da je najmanje dva rada javno prezentirao na međunarodnim naučnim konferencijama.

Član 60.

Fakulteti su obavezni donijeti svoja interna pravila studiranja na doktorskom studiju koja moraju biti u skladu sa Zakonom, Statutom Univerziteta i ovim Pravilima.

Član 61.

- (1) Ova Pravila stupaju na snagu danom donošenja, a primjenjivat će se na doktorski studij koji se bude organizovao i izvodio na Univerzitetu u okviru akreditiranih studijskih programa trećeg ciklusa.
- (2) Ova Pravila će se objaviti na web-stranici Univerziteta.

**Predsjedavajući Senata
Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru**

Broj: 101-1-888/12

prof. dr. Sead Pašić, rektor

SADRŽAJ

Opće odredbe.....	2
Organizacija doktorskog studija.....	2
Upis na doktorski studij.....	4
Realizacija i vrednovanje doktorskog studija.....	7
Doktorska disertacija.....	7
Prijava teme doktorske disertacije.....	8
Ocjena doktorske disertacije	10
Obrana doktorske disertacije.....	12
Preispitivanje doktorske disertacije.....	13
Promocija doktora nauka.....	14
Prelazne i završne odredbe	15